

SPIEGELGLAD

Handgebouwde auto's als de Porsche 356 zijn in de fabriek vaak strakgemaakt door middel van vertinnen. Bij restauratie is het mooi om deze methode wederom te gebruiken. Norbert Wennink heeft al eens voorgedaan hoe vertinnen in z'n werk gaat, maar toont het nu aan de hand van een praktijkvoorbeeld. Met zijn camera in de aanslag legde hij het vertinnen van de Porsche-carrosserie vast. U mag meekijken in zijn fotoalbum.

1 Vóórdat de tinpasta aangebracht kan worden, moet de plaat volledig blank gemaakt zijn. Dit gaat uitstekend met de Scotch-borstel op de boormachine. De tinpasta is noodzakelijk voor de hechting van het tin op het metaal. De tinpasta is een tinhoudend zoutzuur en dus zeer agressief. Voor bescherming van de huid is het verstandig om handschoenen te dragen en liefst ook een bril voor eventuele spatten.

2 Indien het plaatwerk niet geheel strak is, kun je het metaal niet goed met een Scotch-borstel blank maken. Dergelijke delen kunnen dan het beste gestraald worden, zoals hier op het rechter achterscherm wordt gedaan.

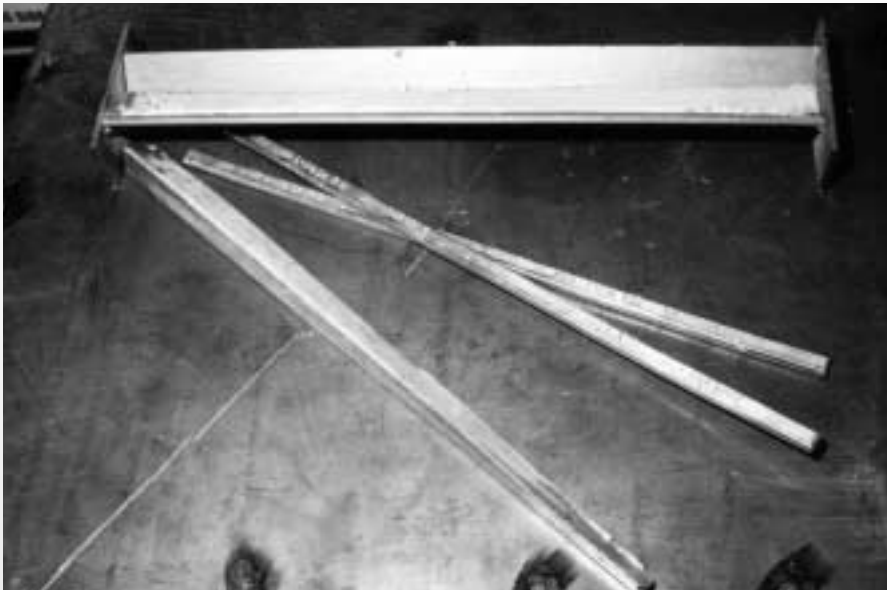

3 Na het aanbrengen van de tinpasta moet deze gelijkmatig verhit worden. Gebruik een zo groot mogelijke brander. Bij teveel lokaal verhitten vervormt de plaat. Het tin in de pasta smelt en komt als een glimmende vloeistof op het metaal drijven. Door de verhitting zet het metaal iets uit, zodat het vloeibare tin in de poriën dringt. De zoutzuuroplossing scheidt het vuil van het tin. Door deze oplossing in warme toestand van het metaal te vegen, blijft alleen schoon tin achter en wordt het vuil verwijderd. De zoutzuuroplossing moet met een rvs-pannenspons afgeveegd worden. Bij gebruik van een doek kunnen er pluizen achterblijven.

Cursus vertinnen

Medio september wil Norbert Wennink een cursus beginnen waarin speciaal aandacht geschonken wordt aan het vertinnen van plaatdelen. Deze cursus zal plaats vinden op een doordeweekse avond, in Eemnes (nabij Hilversum). Opgave voor deze cursus kan via de website www.mobylas.nl. Voor meer inlichtingen kunt eveneens deze website gebruiken of rechtstreeks een e-mail sturen naar info@mobylas.nl. Bellen kan natuurlijk ook: 0629-508 723. Indien u belangstelling heeft om deel te nemen aan een cursus lassen en/of plaatwerken voor beginners en/of gevorderden, kunt u zich nog altijd aanmelden.

4 Alle achtergebleven zoutzuurresten moeten geneutraliseerd worden. Hiervoor moet het plaatdeel in zijn geheel ruim worden gespoeld met water waarin huishoudsoda is opgelost. Achtergebleven zoutzuurresten zijn funest voor het metaal, dit zou zwaar gaan corroderen. Nooit vergeten, dus!

5 Voor het vertinnen zelf zijn tinstaven nodig. De tinstaaft heeft een tin-lood verhouding van 30/70 of 25/70. Deze speciale carrosserietin bevat dus in hoofdzaak lood, omdat het anders veel te dun is om te kunnen bewerken. In dit geval zouden de tinstaven te dun zijn en tijdens het vertinnen buigen. Daarom worden twee tinstaven omgesmolten tot één dikkere. Als malletje dient een bakje dat met een hoekprofiel gemaakt is.

6 Om het tin in model te kunnen drukken zijn er spatels nodig. Gebruik hiervoor hardhouten spatels. Natuurlijk kun je deze ook zelf maken, zoals het hier getoonde setje, waarvoor een oud raamkozijn gebruikt is. Voor speciale vormen van het plaatwerk kunnen zo ook gemakkelijk spatels gemaakt worden die dezelfde contouren hebben.

7 Om te voorkomen dat het tin zich hecht aan de houten spatel, kan gesmolten paraffine (theelichtjes of kaarsen) en/of schapenvet (verkrijgbaar bij de dierenspeciaalzaak) gebruikt worden. Voordat je het tin uitsmeert, moet de spatel goed in de vloeibare paraffine gedoopt worden, zodat over het gehele strijkvlak een laagje paraffine achterblijft.

8 Deze foto toont een nieuw ingelaste dorpel. Voordat deze ingelast wordt, moeten alle oude tinresten verwijderd zijn. De lasnaad tussen dorpel en achterscherm is origineel en ook af-fabriek vertind. Zouden er nog oude tinresten op het metaal zitten, geeft dat problemen bij het lassen. De plaat moet dus volledig vrij zijn van tin. Dit is op de foto goed te zien in de onderhoek van de portierstijl.

9 Voordat het tin kan worden aangebracht, moet de plaat gelijkmatig verhit worden met een zo groot mogelijke brander. Verhit ook de tinstaaft. Het tin hoeft niet volledig vloeibaar te worden, het is voldoende als de staaf zacht is en ruim op het metaal aangebracht kan worden. Het tin moet in één keer worden aangebracht. Wees niet te zuinig met het materiaal, nog een tweede laag aanbrengen is bijna onmogelijk. Eerst wordt in de onderhoek, waar de dorpel op het scherm aansluit, de ruimte opgevuld en gladgestreken met de spatel. Vervolgens moet er snel tin worden aangebracht op de deurstijl en dorpel.

10 Nadat het tin op de dorpel en deurstijl is aangebracht en redelijk vlak is uitgestreken, wordt het met de carrosserievijl vlakgeschaafd (hier op de ronding van het achterscherm). Bewerk tin nooit met een slijptol. De tinstof is door zijn samenstelling (lood!) hoogst giftig en levensgevaarlijk. Met de vijl vallen er alleen rollen materiaal af en komt er geen stof vrij. Eventueel kan het tin weer worden opgevangen en omgesmolten voor hergebruik.

Tinspuit

Aanbrengen van tin op metaal kan ook met een daarvoor geschikte tinspuit. Deze bestaat uit een brander (aangesloten aan een cilinder butaangas) en drukgedeelte (gekoppeld aan een compressor). Voordat het tin op het metaal gespoten kan worden, moet eerst de plaat verhit worden. In het drukgedeelte worden staafjes tin verhit door de brander, zodat het tin vloeibaar wordt. Nu kan het tin op de plaat worden gespoten. Op de plaat komt een redelijk dikke laag tin te liggen. Het blijft dus nodig het tin vlak te schaven. Bij het spuiten komen echter geen giftige stoffen vrij, het is dus niet schadelijk voor de gezondheid. De tinspuit is vooral geschikt voor het bewerken van grotere oppervlakken als motorkappen, portieren, enzovoorts.

11 Op plaatsen waar je met de carrosserievijl niet bij kunt, kan het tin gemakkelijk met een (hout)beitel worden bewerkt. Belangrijk hierbij is de passing van het portier. Na iedere bewerking met de beitel moet gecontroleerd worden of de passing juist is. Wordt te veel tin weggehaald, heb je een probleem.